

Υπόθεση C-163/20

Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως κατά το άρθρο 98, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου

Ημερομηνία καταθέσεως:

16 Απριλίου 2020

Αιτούν δικαστήριο:

Bundesfinanzgericht (Αυστρία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

16 Απριλίου 2020

Προσφεύγουσα:

AZ

Καθής αρχή:

Finanzamt Hollabrunn Korneuburg Tulln

Αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης

Προσφυγή κατά απόφασης με την οποία απορρίφθηκε η αίτηση εργαζομένης η οποία είναι κάτοικος Τσεχίας και εργάζεται στην Αυστρία να της χορηγηθεί ποσό οικογενειακού επιδόματος ίσο με το καταβαλλόμενο στους εργαζομένους που είναι κάτοικοι Αυστρίας.

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

Ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, άρθρο 267 ΣΛΕΕ.

Προδικαστικό ερώτημα

Έχουν το άρθρο 18 και το άρθρο 45, παράγραφος 1, της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το άρθρο 7, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού (ΕΕ) 492/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 2011, που αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων στο εσωτερικό της Ένωσης, το άρθρο 4, το άρθρο 5, στοιχείο β', το άρθρο 7 και

το άρθρο 67 του κανονισμού (ΕΚ) 883/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για το συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας, καθώς και το άρθρο 60, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού (ΕΚ) 987/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 2009, για τον καθορισμό της διαδικασίας εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004 για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας, την έννοια ότι αντιβαίνει στις διατάξεις αυτές εθνική νομοθετική ρύθμιση η οποία προβλέπει ότι οι οικογενειακές παροχές για τέκνο το οποίο, στην πραγματικότητα, δεν διαμένει μόνιμα στο κράτος μέλος που καταβάλλει τις εν λόγω οικογενειακές παροχές, αλλά σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σε άλλο συμβαλλόμενο μέρος της συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο ή στην Ελβετία, πρέπει να αναπροσαρμόζονται με βάση τα συγκριτικά στοιχεία για τα επίπεδα τιμών στο αντίστοιχο κράτος και στο κράτος μέλος που καταβάλλει τις οικογενειακές παροχές, τα οποία δημοσιεύονται από την Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία;

Παρατιθέμενες διατάξεις του δικαίου της Ένωσης

Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), άρθρα 18 και 45.

Κανονισμός (ΕΚ) 883/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για το συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας, αιτιολογική σκέψη 16, άρθρα 1, 3, 4, 5, 7, 67 και άρθρο 68, παράγραφος 2.

Κανονισμός (ΕΚ) 987/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 2009, για τον καθορισμό της διαδικασίας εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004 για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας, άρθρο 60, παράγραφος 1.

Κανονισμός (ΕΕ) 492/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 2011, που αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων στο εσωτερικό της Ένωσης, άρθρο 7, παράγραφοι 1 και 2.

Παρατιθέμενες διατάξεις του εθνικού δικαίου

Familienlastenausgleichsgesetz 1967 [νόμος του 1967 περί της αντιστάθμισης των οικογενειακών βαρών] (στο εξής: FLAG 1967), άρθρα 1, 2, 5, 8, 8a, 11, άρθρο 33, παράγραφος 3, σημείο 2, και άρθρα 53 και 55.

Einkommensteuergesetz 1988 [νόμος του 1988 περί του φόρου εισοδήματος] (στο εξής: EStG 1988), άρθρο 33, παράγραφος 3.

Verordnung der Bundesministerin für Frauen, Familien und Jugend und des Bundesministers für Finanzen über die Anpassung der Familienbeihilfe und des Kinderabsetzbetrages in Bezug auf Kinder, die sich ständig in einem anderen

Mitgliedstaat der EU oder einer Vertragspartei des Europäischen Wirtschaftsraumes oder der Schweiz aufhalten [κανονιστική πράξη της Ομοσπονδιακής Υπουργού Γυναίκων, Οικογένειας και Νέας Γενιάς και του Ομοσπονδιακού Υπουργού Οικονομικών περί της αναπροσαρμογής του οικογενειακού επιδόματος και του επιδόματος τέκνων όσον αφορά τα τέκνα με μόνιμη διαμονή σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή σε συμβαλλόμενο μέρος του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου ή στην Ελβετία], BGBl. II, αριθ. 318/2018· άρθρα 1 έως 5.

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της διαδικασίας της κύριας δίκης

Η προσφεύγουσα και ο σύζυγός της κατοικούν στην Τσεχική Δημοκρατία με τα δύο κοινά ανήλικα τέκνα τους. Η ίδια είναι μεθοριακή εργαζομένη στην Αυστρία, ενώ ο σύζυγός της εργάζεται στην Τσεχική Δημοκρατία. Η Finanzamt Hollabrunn Korneuburg Tulln [φορολογική αρχή του Hollabrunn Korneuburg Tulln, Αυστρία] κατέβαλλε στην προσφεύγουσα, από το 2016, διαφορεικό συμπλήρωμα (καταβολή διαφοράς και/ή αντιστάθμισης), σύμφωνα με τον κανονισμό 883/2004, σε ύψος ίσο με το ποσό της διαφοράς μεταξύ των νόμιμων οικογενειακών παροχών στην Τσεχική Δημοκρατία και των αντίστοιχων παροχών στην Αυστρία. Το εν λόγω ποσό διαφορεικού συμπληρώματος ανερχόταν, μέχρι τον Δεκέμβριο του 2018, στο συνολικό ύψος των 374,80 ευρώ (αποτελούμενο από 238,00 ευρώ ποσό οικογενειακού επιδόματος και 116,80 ευρώ ποσό επιδόματος τέκνων για τα δύο τέκνα). Δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 8α του FLAG 1967 και του άρθρου 33, παράγραφος 3, σημείο 2, του EStG 1988, που τέθηκαν σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2019, το καταβαλλόμενο ποσό αναπροσαρμόστηκε σύμφωνα με την αξία που προκύπτει από τα δημοσιευθέντα από την Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία, με ημερομηνία αναφοράς την 1η Ιουνίου 2018, συγκριτικά στοιχεία επιπέδων τιμών όσον αφορά τη σχέση μεταξύ της αγοραστικής δύναμης στην Τσεχική Δημοκρατία και στην Αυστρία. Κατόπιν τούτου, το καταβαλλόμενο μηνιαίο ποσό ανερχόταν πλέον σε συνολικό ύψος 232,00 ευρώ (αποτελούμενο από 159,70 ευρώ ποσό οικογενειακού επιδόματος και 72,30 ευρώ ποσό επιδόματος τέκνων για τα δύο τέκνα).

Διαφωνώντας με την περικοπή αυτή, η προσφεύγουσα ζήτησε από τη Finanzamt Hollabrunn Korneuburg Tulln [φορολογική αρχή του Hollabrunn Korneuburg Tulln] να της καταβάλλει «το πλήρες, μη τιμαριθμικώς αναπροσαρμοσθέν ποσό αντιστάθμισης του οικογενειακού επιδόματος». Η Finanzamt [φορολογική αρχή] απέρριψε την εν λόγω αίτηση και, κατόπιν διεξαγωγής της διαδικασίας προκαταρκτικής εξέτασης της προσφυγής, στο πλαίσιο της οποίας η Finanzamt [φορολογική αρχή] δεν εξέτασε τις αντιρρήσεις που προέβαλε η προσφεύγουσα όσον αφορά τη συμβατότητα με το δίκαιο της Ένωσης, παρέπεμψε την ενώπιόν της ασκηθείσα προσφυγή στο Bundesfinanzgericht [Ομοσπονδιακό Φορολογικό Δικαστήριο, Αυστρία], προκειμένου αυτό να αποφανθεί επί της διαφοράς. Ενώπιον του Bundesfinanzgericht [Ομοσπονδιακού Φορολογικού Δικαστηρίου] εκκρεμούν πολλές παρόμοιες διαδικασίες.

Κύρια επιχειρήματα των διαδίκων της κύριας δίκης

Αντικείμενο αντιδικίας αποτελεί το ζήτημα αν, για την καταβολή του εν λόγω διαφορικού συμπληρώματος, πρέπει να χρησιμοποιηθεί ως βάση υπολογισμού το ποσό των αυστριακών οικογενειακών παροχών (του οικογενειακού επιδόματος και του από κοινού καταβαλλόμενου επιδόματος τέκνων) που καταβάλλεται από το 2019 για τα τέκνα που είναι πραγματικοί κάτοικοι Αυστρίας ή αν το ποσό αυτό πρέπει να αναπροσαρμοστεί σύμφωνα με το επίπεδο τιμών στην Τσεχική Δημοκρατία. Κατά την προσφεύγουσα, «οι διακινούμενοι εργαζόμενοι απολαύουν του ίδιου δικαιώματος οικογενειακών παροχών με τους τοπικούς εργαζομένους, “ανεξαρτήτως του τύπου κατοικίας των τέκνων τους”». Η Finanzamt [φορολογική αρχή] διαφωνεί με την άποψη αυτή.

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

Της έκδοσης της επίδικης απόφασης προηγήθηκε συζήτηση όσον αφορά τη συμβατότητα προς το δίκαιο της Ένωσης της τιμαριθμικής αναπροσαρμογής των οικογενειακών παροχών που εμπίπτουν στους κανόνες συντονισμού του δικαίου της Ένωσης. Τον Νοέμβριο του 2016, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν ανταποκρίθηκε θετικά στην αίτηση διαφόρων αυστριακών ομοσπονδιακών υπουργείων να εξετάσει το ζήτημα της τιμαριθμικής αναπροσαρμογής των (εξαγόμενων) οικογενειακών παροχών και να υποβάλει πρόταση τροποποίησης των κανόνων συντονισμού των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης.

Παραπέμποντας σε νομική γνωμοδότηση καθηγητή του εργατικού δικαίου και του δικαίου κοινωνικής ασφάλισης του Πανεπιστημίου της Βιέννης, το τότε Ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικογένειας και Νέας Γενιάς –με τη σύμπραξη του Ομοσπονδιακού Υπουργείου Οικονομικών– υπέβαλε προς αξιολόγηση, στις 5 Ιανουαρίου 2018, σχέδιο υπουργικής απόφασης με αντικείμενο την ψήφιση ομοσπονδιακού νόμου για την τροποποίηση του FLAG 1967 και του EStG 1988. Στις 2 Μαΐου 2018, η τότε Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση κατέθεσε κυβερνητικό σχέδιο νόμου, το οποίο, όσον αφορά την προταθείσα τιμαριθμική αναπροσαρμογή, είχε, κατ’ ουσίαν, παρόμοια διατύπωση με το σχέδιο υπουργικής απόφασης. Στις 24 Οκτωβρίου 2018, το εν λόγω κυβερνητικό σχέδιο νόμου εγκρίθηκε κατά πλειοψηφία από το Nationalrat [εθνικό κοινοβούλιο, Αυστρία]. Η τιμαριθμική αναπροσαρμογή τέθηκε σε ισχύ για τις οικογενειακές παροχές που θα καταβάλλονταν από την 1η Ιανουαρίου 2019.

Στις 24 Ιανουαρίου 2019, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κίνησε κατά της Αυστρίας διαδικασία λόγω παραβάσεως. Η διαδικασία αυτή βρίσκεται, επί του παρόντος, στο δεύτερο στάδιο. Με τις από 25 Ιουλίου 2019 παρατηρήσεις της, η Επιτροπή εξέφρασε την άποψη ότι ο αυστριακός μηχανισμός τιμαριθμικής αναπροσαρμογής ενέχει διακρίσεις, καθότι συνεπάγεται μειώσεις των οικογενειακών επιδομάτων και των σχετικών φορολογικών ελαφρύνσεων για μερίδα εργαζομένων στην Αυστρία, για τον λόγο και μόνον ότι τα τέκνα τους κατοικούν σε άλλο κράτος μέλος. Το γεγονός ότι το κόστος διαβίωσης σε ένα

κράτος μέλος υπολείπεται του κόστους διαβίωσης στην Αυστρία δεν ασκεί επιρροή όσον αφορά τις παροχές που καταβάλλονται με τη μορφή κατ' αποκοπήν ποσού, χωρίς να συναρτώνται με τα πραγματικά έξοδα διαβίωσης των τέκνων. Όπως προκύπτει, η Επιτροπή δεν έχει μέχρι τούδε θέσει το ζήτημα στην κρίση του Δικαστηρίου.

Στη νομική θεωρία γίνεται μεν ως επί το πλείστον δεκτό ότι η τιμαριθμική αναπροσαρμογή των εξαγόμενων οικογενειακών παροχών δεν συνάδει προς το δίκαιο της Ένωσης, αλλά η αντίθετη άποψη έχει επίσης υποστηρικτές. Η ορθή εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης δεν είναι τόσο προφανής ώστε να μην χωρεί καμία εύλογη αμφιβολία.

Το δικαίωμα λήψης διαφορικού συμπληρώματος λόγω της διαφοράς μεταξύ των τσεχικών και των αυστριακών οικογενειακών παροχών

Κατά το άρθρο 68, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 883/2004, εάν, κατά την ίδια περίοδο και για τα ίδια μέλη οικογενείας, προβλέπονται παροχές δυνάμει των νομοθεσιών περισσοτέρων του ενός κρατών μελών για τον ίδιο λόγο, προτεραιότητα ως προς τα δικαιώματα που αποκτώνται λόγω της άσκησης μισθωτής ή μη μισθωτής δραστηριότητας έχει η νομοθεσία του κράτους μέλους όπου βρίσκεται ο τόπος κατοικίας των τέκνων. Κατά την παράγραφο 2 του εν λόγω άρθρου, στην περίπτωση σώρευσης δικαιωμάτων, οι οικογενειακές παροχές χορηγούνται σύμφωνα με τη νομοθεσία που θεωρείται ότι έχει προτεραιότητα σύμφωνα με την παράγραφο 1 και τα δικαιώματα στις οικογενειακές παροχές που οφείλονται δυνάμει των λοιπών νομοθεσιών αναστέλλονται έως το ύψος του ποσού που προβλέπεται από την πρώτη νομοθεσία και παρέχονται, εφόσον απαιτείται, υπό μορφή διαφορικού συμπληρώματος, για το τμήμα που υπερβαίνει το προαναφερόμενο ποσό (βλ. Δικαστήριο, απόφαση της 18ης Σεπτεμβρίου 2019, Moser, C-32/18, EU:C:2019:752, σκέψη 41, και, περαιτέρω, στο πλαίσιο αυτό, απόφαση της 30ής Απριλίου 2014, Wagener, C-250/13, EU:C:2014:278, σκέψη 46).

Δεν αμφισβητείται ότι η Αυστρία καταβάλλει στην προσφεύγουσα οικογενειακές παροχές, που αντιστοιχούν στο ποσό κατά το οποίο αυτές υπερβαίνουν τις τσεχικές οικογενειακές παροχές.

Το οικογενειακό επίδομα και το επίδομα τέκνων πρέπει να θεωρηθεί ότι αποτελούν παροχές κοινωνικής ασφάλισης καθότι, αφενός, χορηγούνται στους δικαιούχους ανεξαρτήτως κάθε ατομικής και κατά διακριτική ευχέρεια εκτίμησης των προσωπικών αναγκών, βάσει κατάστασης που καθορίζεται από τον νόμο, και, αφετέρου, αφορούν έναν από τους κινδύνους οι οποίοι απαριθμούνται ρητώς στο άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 883/2004 (στοιχείο ι', οικογενειακές παροχές) (βλ. Δικαστήριο, απόφαση της 18ης Δεκεμβρίου 2019, Generálny riaditeľ Sociálneho poisťovníctva Bratislava, C-447/18, EU:C:2019:1098).

Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, τα κράτη μέλη διατηρούν την αρμοδιότητα οργάνωσης των συστημάτων τους κοινωνικής ασφάλισης, αλλά

οφείλουν, στο πλαίσιο αυτό, να τηρούν το δίκαιο της Ένωσης και, ιδίως, τις διατάξεις της ΣΛΕΕ που αναγνωρίζουν την ελευθερία όλων των πολιτών της Ένωσης να κυκλοφορούν και να διαμένουν στο έδαφος των κρατών μελών (βλ. Δικαστήριο, απόφαση της 23ης Ιανουαρίου 2020, Bundesagentur für Arbeit, C-29/19, EU:C:2020:36, σκέψεις 39 και 41, με περαιτέρω παραπομπές).

Η εθνική νομοθετική ρύθμιση την οποία εφάρμοσε η Finanzamt [φορολογική αρχή] είναι, ειδικότερα, από απόψεως πρωτογενούς δικαίου, αμφιβόλου συμβατότητας προς το άρθρο 18 και το άρθρο 45, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, και, από απόψεως παραγώγου δικαίου, προς το άρθρο 7, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 492/2011, τα άρθρα 4, 5, 7 και 67 του κανονισμού 883/2004, καθώς και προς το άρθρο 60, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού 987/2009.

Το αιτούν δικαστήριο παραπέμπει, στο πλαίσιο αυτό, ιδίως στις αποφάσεις της 15ης Ιανουαρίου 1986, Pinna κατά Caisse d'allocations familiales de la Savoie (41/84, EU:C:1986:1), της 6ης Οκτωβρίου 1995, Imbernon Martínez κατά Bundesanstalt für Arbeit (C-321/93, EU:C:1995:306, σκέψη 21), της 7ης Νοεμβρίου 2002, Maaheimo (C-333/00, EU:C:2002:641, σκέψη 32), της 22ας Οκτωβρίου 2015, Trapkowski (C-378/14, EU:C:2015:720, σκέψη 35), της 12ης Μαρτίου 2020, Caisse d'assurance retraite και de la santé au travail d'Alsace-Moselle (C-769/18, EU:C:2020:203, σκέψη 43), και της 2ας Απριλίου 2020, Caisse pour l'avenir des enfants (C-802/18, EU:C:2020:269, σκέψη 24), καθώς και στην προμνησθείσα απόφαση Moser (EU:C:2019:752, σκέψη 38).

Τόσο οι κατάφωρες όσο και οι συγκεκαλυμμένες μορφές διακρίσεων απαγορεύονται από το πρωτογενές δίκαιο. Συναφώς, κατά την κοινοβουλευτική συζήτηση που προηγήθηκε της λήψης της απόφασης για την τιμαριθμική αναπροσαρμογή, υποστηρίχθηκε ότι κριτήριο δεν αποτελεί η ιθαγένεια, αλλά ο τόπος κατοικίας, και ότι αντίστοιχη τιμαριθμική αναπροσαρμογή εφαρμόζεται και για τα τέκνα αυστριακής ιθαγένειας που κατοικούν σε άλλο κράτος μέλος, ανάλογα με το πραγματικό κόστος διαβίωσης. Επίσης, επισημάνθηκε ότι, στο πλαίσιο των προεργασιών για την αποφυγή της αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ένωση, η Επιτροπή εκπόνησε πρόταση για την τιμαριθμική αναπροσαρμογή των οικογενειακών παροχών. Η Επιτροπή αναπροσαρμόζει τιμαριθμικώς τους μισθούς των υπαλλήλων της που δεν ζουν στις Βρυξέλλες ή στο Λουξεμβούργο, καθώς και τις οικογενειακές παροχές για τα τέκνα τους (βλ. κανονισμό 1296/2009).

Με βάση το κοινό γλωσσικό αίσθημα, το άρθρο 5, στοιχείο β', και το άρθρο 67 του κανονισμού 883/2004 πρέπει να θεωρηθεί ότι έχουν την έννοια ότι κατ'εφαρμογήν των εκεί καθοριζόμενων πλασμάτων δικαίου στην υπόθεση της κύριας δίκης, τα τέκνα της προσφεύγουσας θα πρέπει να λογίζονται, λόγω της εκεί προβλεπόμενης εξομοίωσης, κατά πλάσμα δικαίου, ως κάτοικοι Αυστρίας, έστω και αν στην πραγματικότητα κατοικούν στην Τσεχική Δημοκρατία, και ότι, ως εκ τούτου, το προβλεπόμενο στο άρθρο 68, παράγραφος 2, του κανονισμού 883/2004 διαφορικό συμπλήρωμα θα πρέπει να καταβάλλεται χωρίς να

λαμβάνονται υπόψη οι εθνικές διατάξεις που επιτάσσουν την τιμαριθμική αναπροσαρμογή. Εφόσον τα μέλη της οικογένειας λογίζονται, κατά πλάσμα δικαίου, ως κάτοικοι Αυστρίας, θα υφίσταται και δικαίωμα λήψης οικογενειακού επιδόματος ισόποσου προς αυτό που καταβάλλεται για τα τέκνα που κατοικούν στην Αυστρία.

Υπέρ της ανωτέρω ερμηνείας συνηγορεί επίσης το γεγονός ότι, με το άρθρο 53, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, του FLAG 1967, ο Αυστριακός νομοθέτης μετέφερε στην εθνική έννομη τάξη, κατ' ουσίαν, το περιεχόμενο του άρθρου 67, πρώτη περίοδος, του κανονισμού 883/2004, αλλά, στο άρθρο 53, παράγραφος 4, του FLAG 1967, προβλέπει ρητώς ότι το άρθρο 53, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, του FLAG 1967 δεν εφαρμόζεται σε σχέση τον κανόνα της τιμαριθμικής αναπροσαρμογής που προβλέπεται στο άρθρο 8, παράγραφοι 1 έως 3, του FLAG 1967, πράγμα που όμως προδήλως σημαίνει ότι, κατά την άποψή του, η εφαρμογή της τιμαριθμικής αναπροσαρμογής δεν συνάδει προς την κατά πλάσμα δικαίου διαμονή στο κράτος παροχής.

Με την πλασματική κατοικία αίρονται συνειδητά οι διαφορές ως προς τις ανάγκες διαμονής, εκπαίδευσης και διαβίωσης, οι οποίες είναι ανάλογες προς το κράτος κατοικίας. Ανεξαρτήτως του τύπου κατοικίας του τέκνου, υφίσταται δικαίωμα λήψης ίδιου είδους και ισόποσης παροχής. Με την τιμαριθμική αναπροσαρμογή, το ύψος των αυστριακών οικογενειακών παροχών συναρτάται σαφώς με τον πραγματικό τόπο κατοικίας του τέκνου.

Κατά την κοινοβουλευτική συζήτηση, επισημάνθηκε επίσης ότι, ακόμη και μετά την τιμαριθμική αναπροσαρμογή, οι αυστριακές οικογενειακές παροχές υπερβαίνουν, ως επί το πλείστον, κατά πολύ τις καταβαλλόμενες από το κράτος κατοικίας.

Κατά το άρθρο 60, παράγραφος 1, του κανονισμού 987/2009, για την εφαρμογή των άρθρων 67 και 68 του κανονισμού 883/2004, λαμβάνεται υπόψη η κατάσταση ολόκληρης της οικογένειας ως εάν όλα τα εμπλεκόμενα άτομα να υπάγονταν στη νομοθεσία του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους και να κατοικούσαν εκεί, ιδίως όσον αφορά το δικαίωμα ενός προσώπου να απαιτεί τη χορήγηση οικογενειακών παροχών.

Συναφώς, το Δικαστήριο, στις προμνησθείσες αποφάσεις Trapkowski (EU:C:2015:720, σκέψη 35) και Moser (EU:C:2019:752, σκέψη 38), επιβεβαίωσε «ότι, σύμφωνα με το πλάσμα δικαίου που προβλέπει το άρθρο 67 του κανονισμού 883/2004, ένα πρόσωπο μπορεί να ζητήσει οικογενειακές παροχές για τα μέλη της οικογένειάς του που κατοικούν σε άλλο κράτος μέλος και όχι στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για τη χορήγηση των παροχών αυτών, ως εάν τα μέλη της οικογένειάς του να κατοικούσαν στο δεύτερο κράτος μέλος».

Επομένως, εφόσον τα μέλη της οικογένειας λογίζονται, κατά πλάσμα δικαίου, ως κάτοικοι Αυστρίας, θα υφίσταται δικαίωμα λήψης οικογενειακού επιδόματος ισόποσου προς αυτό που καταβάλλεται για τα τέκνα που κατοικούν στην

Αυστρία. Με άλλα λόγια: ο νομοθέτης της Ένωσης έχει ταχθεί συνειδητά υπέρ της ίσης μεταχείρισης, καθιερώνοντας δικαίωμα λήψης ίδιου είδους και ισόποσων παροχών.

Εντούτοις, η προμνησθείσα απόφαση Trapkowski (EU:C:2015:720) αφορούσε, κατ' ουσίαν, το ζήτημα αν το άρθρο 60, παράγραφος 1, τρίτη περίοδος, του κανονισμού 987/2009 συνεπάγεται την αναγνώριση, υπέρ του γονέα του τέκνου για το οποίο χορηγούνται οι οικογενειακές παροχές, ο οποίος κατοικεί στο κράτος μέλος που έχει την υποχρέωση καταβολής των εν λόγω παροχών, δικαιώματος στις εν λόγω παροχές για τον λόγο ότι ο άλλος γονέας, ο οποίος κατοικεί σε άλλο κράτος μέλος, δεν υπέβαλε αίτηση για τη χορήγηση οικογενειακών παροχών, με το Δικαστήριο να απαντά αρνητικά επί του σχετικού προδικαστικού ερωτήματος.

Στην προμνησθείσα απόφαση Moser (EU:C:2019:752), το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι το άρθρο 60, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού 987/2009 εφαρμόζεται στο σύνολο των παροχών που οφείλονται δυνάμει του άρθρου 68 του κανονισμού 883/2004.

Εντούτοις, στην εν λόγω απόφαση Moser (EU:C:2019:752), το Δικαστήριο απεφάνθη, όσον αφορά το εκεί επίμαχο επίδομα επιμέλειας τέκνου, ότι το ποσό του διαφορικού συμπληρώματος κατ' άρθρον 68 του κανονισμού 883/2004 πρέπει να υπολογίζεται σε συνάρτηση με το πράγματι αποκτώμενο εισόδημα στο υπόχρεο για την καταβολή της παροχής κράτος απασχόλησης και επισήμανε ότι, στο πλαίσιο μεθοριακών καταστάσεων, ο μισθός είναι, κατά κανόνα, υψηλότερος στο κράτος απασχόλησης του εργαζομένου.

Οι παροχές που προορίζονται να αντισταθμίσουν τα οικογενειακά βάρη

Κατά το άρθρο 1, στοιχείο κστ', του κανονισμού 883/2004, ως «οικογενειακή παροχή» νοούνται «όλες οι παροχές σε είδος ή σε χρήμα που προορίζονται να αντισταθμίσουν τα οικογενειακά βάρη». Το άρθρο 1 του FLAG 1967 ορίζει ότι οι προβλεπόμενες από τον νόμο αυτόν παροχές χορηγούνται «προκειμένου να εξασφαλιστεί η αντιστάθμιση των οικογενειακών βαρών». Από τις προπαρασκευαστικές εργασίες προκύπτει ότι η εν λόγω παροχή αποτελεί ελάφρυνση ανάλογη προς το πραγματικό κόστος διαβίωσης, το οποίο μπορεί να ποικίλλει ανάλογα με τον τόπο κατοικίας. Αν το ποσό της χορηγούμενης παροχής παρέμενε εντελώς αμετάβλητο, παρά τις διαφορές ως προς το επίπεδο τιμών, τούτο θα συνεπαγόταν είτε υπέρμετρη ενίσχυση ή αναδιανομή (αν το κράτος διαμονής του τέκνου είναι χώρα με χαμηλή αγοραστική δύναμη), η οποία δεν επιτάσσεται από τις θεμελιώδεις ελευθερίες, είτε ανεπαρκή ενίσχυση (αν το κράτος διαμονής του τέκνου είναι χώρα με υψηλότερη αγοραστική δύναμη), η οποία παρακωλύει την άσκηση της ελεύθερης κυκλοφορίας.

Οι αυστριακές οικογενειακές παροχές χρηματοδοτούνται, αφενός (στην περίπτωση των οικογενειακών επιδομάτων), από το ταμείο αντιστάθμισης των οικογενειακών βαρών, οι πόροι του οποίου προέρχονται, κατ' ουσίαν, ιδίως από εργοδοτικές εισφορές οι οποίες είναι ανάλογες προς το ποσό των μισθών που

καταβάλλουν οι εργοδότες, καθώς και από μέρος των δημόσιων εσόδων από τον φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων και τον φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων, και, αφετέρου (στην περίπτωση των επιδομάτων τέκνων), από τα γενικά δημόσια έσοδα από τον φόρο εισοδήματος. Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι, με τα εισοδήματά της, συγχρηματοδοτεί τις αυστριακές οικογενειακές παροχές και ότι, ως εκ τούτου, αυτές της οφείλονται χωρίς περικοπές· συναφώς, παραπέμπει στις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα G. F. Mancini στην υπόθεση Pinna κατά Caisse d'allocations familiales de la Savoie (41/84, EU:C:1985:215, σημείο 6.Γ.).

Όσον αφορά την ερμηνεία του άρθρου 7 του κανονισμού 883/2004, πρέπει, κατά την άποψη του αιτούντος δικαστηρίου, να επισημανθεί ότι, με βάση το κοινό γλωσσικό αίσθημα, η αυστριακή τιμαριθμική αναπροσαρμογή των οικογενειακών παροχών που χορηγούνται δυνάμει του κανονισμού 883/2004, ακόμη και αν δεν επηρεαζόταν από το πλάσμα δικαίου το οποίο καθιερώνεται στο άρθρο 67 του κανονισμού 883/2004, θα υπέκειτο πάντως στην προβλεπόμενη στο άρθρο 7 του ίδιου κανονισμού απαγόρευση τροποποίησης (στην εν προκειμένω εκκρεμή διαδικασία: απαγόρευση περικοπής) ανάλογα με τον πραγματικό τόπο κατοικίας των μελών της οικογένειας. Στα έγγραφα των προπαρασκευαστικών εργασιών, εκτίθεται, μεταξύ άλλων, ότι, ανεξαρτήτως του πραγματικού οικονομικού αντικτύπου, η επαγόμενη ενίσχυση, υπό την έννοια της επίτευξης προσήκουσας λύσης, πρέπει να εξαρτάται από τις πραγματικές συνθήκες που αφορούν την κάλυψη του κόστους διαβίωσης. Ζητούμενο δεν είναι το αν οι οικογενειακές παροχές μπορούν ή όχι να αναπροσαρμόζονται τιμαριθμικά, αλλά το αν η –μη αμφισβητηθείσα στο υπό κρίση σχέδιο– υποχρέωση εξαγωγής των αυστριακών οικογενειακών επιδομάτων αφορά το ποσό ή την αξία. Συναφώς, υποστηρίζεται η άποψη ότι επιτρέπεται η τιμαριθμική αναπροσαρμογή μιας παροχής σε χρήμα που δεν χρηματοδοτείται από εισφορές εργαζομένων, τηρουμένων των κανόνων περί απαγόρευσης των διακρίσεων που απορρέουν από την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων.

Κατά την άποψη των υπέρμαχων της συμβατότητας της αυστριακής ρύθμισης με το δίκαιο της Ένωσης, η αυστριακή παροχή σε χρήμα δεν «περικόπτεται», καθότι, κατά τον υπολογισμό των ποσών του οικογενειακού επιδόματος και των λοιπών οικογενειακών παροχών με γνώμονα τη αγοραστική δύναμη, κρίσιμες είναι οι διαφορές του κόστους διαβίωσης σε κάθε χώρα κατοικίας, με αποτέλεσμα να καθίσταται πάντοτε διαθέσιμο το ίδιο «καλάθι της νοικοκυράς». Η παροχή μεταβάλλεται μόνον «αριθμητικά ως προς το ποσό και όχι ως προς την αξία της». Καθότι η σύνδεση με το κόστος διαβίωσης αποβλέπει απλώς στην ίση μεταχείριση και εφαρμόζεται ακόμη και σε άλλους τομείς της έννομης τάξης, δεν φαίνεται να έχει, κατά βάση, μη προσήκοντα χαρακτηριστικά.

Σκοπός του υπολογισμού της ισοτιμίας των αγοραστικών δυνάμεων είναι ακριβώς το να παραμένουν αμετάβλητες και σταθερές οι οικογενειακές παροχές ως προς την ουσία/αξία τους. Επομένως, η παροχή σε χρήμα πρέπει, πράγματι, να διατηρεί αμετάβλητη την αξία της σε σχέση με τις συνθήκες που επικρατούν στην ημεδαπή και να μην επηρεάζεται από τις διαφορές μεταξύ των κρατών μελών ως προς τον

πληθωρισμό και την αγοραστική δύναμη. Ως εκ τούτου, η περιλαμβανόμενη στο άρθρο 67 του κανονισμού 883/2004 διατύπωση «ως εάν» θα πρέπει να θεωρηθεί ότι έχει την έννοια ότι, για τα μέλη οικογενείας που κατοικούν σε άλλο κράτος μέλος, το ύψος των οικογενειακών παροχών πρέπει να αντιστοιχεί όχι τυπικά (από απόψεως ποσού), αλλά ουσιαστικά (από απόψεως αξίας) στο ύψος των οικογενειακών παροχών που καταβάλλονται για τα μέλη οικογενείας που κατοικούν στην ημεδαπή. Επομένως, υπό το πρίσμα της ερμηνείας με γνώμονα την αξία, συνάγεται το συμπέρασμα ότι, υπό το αυστριακό καθεστώς, η μεταφορά της κατοικίας εντός της Ένωσης, του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου ή στην Ελβετία δεν μπορεί να επηρεάσει, τροποποιήσει ή μειώσει τις αυστριακές οικογενειακές παροχές, αλλά, αντιθέτως, η αξία τους παραμένει η ίδια σε κάθε κράτος κατοικίας. Δεν προκύπτει ότι καθεστώς το οποίο εξασφαλίζει τη χορήγηση οικογενειακού επιδόματος, διασφαλισμένης αξίας, εντός της Ένωσης, του ΕΟΧ ή της Ελβετίας, στην ίδια έκταση (από απόψεως αξίας) όπως σε περίπτωση διαμονής στην ημεδαπή, έχει μονομερή επιβαρυντικά αποτελέσματα. Εν προκειμένω, οι διακινούμενοι εργαζόμενοι δεν υφίστανται απώλεια δικαιωμάτων κοινωνικής ασφάλισης σε κράτος μέλος, λόγω της οποίας να μπορεί να παρακωλυθεί η άσκηση του δικαιώματός τους ελεύθερης κυκλοφορίας.

Ενόσω στην Ευρώπη εξακολουθούν να υφίστανται σημαντικές διαφορές ως προς την αγοραστική δύναμη, το καθεστώς αυτό μπορεί, αφενός, να συμβάλει στην επίτευξη δικαιότερων αποτελεσμάτων και, αφετέρου, να προαγάγει την κινητικότητα και, ως εκ τούτου, την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων.

Κατά την κοινοβουλευτική συζήτηση, επισημάνθηκε όμως επίσης ότι, επί παραδείγματι, εντός της Αυστρίας δεν εφαρμόζεται τιμαριθμική αναπροσαρμογή, παρά τις διαφορές ως προς το κόστος διαβίωσης μεταξύ των επιμέρους περιφερειών, και ότι το αυστριακό οικογενειακό επίδομα και το επίδομα τέκνων αποτελούν κατ' αποκοπήν παροχές που δεν επηρεάζονται από τις συνθήκες που επικρατούν στον τόπο κατοικίας. Επίσης, υπάρχει διαφορά μεταξύ της ανατολικής Σλοβακίας και της Δύσης, διότι στην ευρύτερη περιοχή της Μπρατισλάβας το κόστος διαβίωσης είναι σαφώς υψηλότερο σε σύγκριση, επί παραδείγματι, με την ευρύτερη περιοχή της Βιέννης. Όλες αυτές οι διαφορετικές περιοχές, οι εν λόγω διαφορές ως προς το κόστος διαβίωσης δεν συνεκτιμώνται. Επιπλέον, επισημάνθηκε ότι, ειδικά όσον αφορά τα μέσα περιποίησης ή φροντίδας που είναι αναγκαία για τα μικρά παιδιά, συχνά πρόκειται για τα ίδια προϊόντα με αυτά που διατίθενται στην Αυστρία και τα οποία έχουν εκεί το ίδιο κόστος.

Επίσης, προβάλλεται το αντεπιχείρημα ότι οι δικαιούχοι επιδόματος, για να καλύψουν τα έξοδα διαβίωσης του τέκνου, δεν χρησιμοποιούν μόνο το «καλάθι της νοικοκυράς» στο κράτος κατοικίας του τέκνου, αλλά πραγματοποιούν αγορές και στο κράτος απασχόλησης.

Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι, βάσει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, το Δικαστήριο πρέπει να επιληφθεί της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως.